

در سال آبی مورد بررسی، تعداد سدهای مخزنی کشور که دارای آمار روزانه بهره‌برداری می‌باشند ۱۵۰ سد با حجم کل ۴۷/۹ میلیارد متر مکعب بود. موجودی آب این سدها در پایان سال آبی مذکور حدود ۳۹/۸ درصد از کل حجم مخازن این سدها بود که نسبت به پایان سال آبی قبل تغییر محسوسی نشان نمی‌دهد.

جدول ۳-۲- ارتفاع تجمعی بارندگی (میلی‌متر)

درصد اختلاف با سال آبی	سال آبی	
	۱۳۹۰-۹۱ ▲	۱۳۹۱-۹۲
متوسط ۴۴ ساله		
دریای خزر	۴۰۵/۲	۵۱۳/۶
خلیج فارس	۳۴۳/۶	۲۲۱/۹
دریاچه ارومیه	۳۲۶/۷	۲۷۸/۹
مرکزی	۱۶۲/۲	۱۳۹/۰
هامون	۱۱۰/۵	۷۸/۵
سرخس	۲۰۳/۹	۲۴۴/۵
کل کشور	۲۳۸/۶	۲۰۳/۹

ماخذ: شرکت مدیریت منابع آب ایران

۳-۲- تولیدات زراعی^(۲) و باغی

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۲ حدود ۸۴/۰ میلیون تن انواع محصولات زراعی و باغی از اراضی و باغات کشور برداشت شد که نسبت به سال قبل ۴/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. از این میزان تولید، ۶۸/۱ میلیون تن (۸۱/۰ درصد) سهم محصولات زراعی بود که در مقایسه با سال زراعی قبل ۳/۹ درصد افزایش داشت. همچنین، تولید محصولات باغی به میزان ۱۶/۰ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل ۷/۱ درصد افزایش یافت.

۲- سال زراعی ۱۳۹۱-۹۲ از مهر ماه ۱۳۹۱ لغایت شهریور ماه ۱۳۹۲ را شامل می‌گردد و به جهت اختصار، در جداول و نمودارهای مربوطه به جای «سال زراعی ۱۳۹۱-۹۲»، «سال ۱۳۹۲» بیان می‌گردد.

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۲ مجموع تولید محصولات عمده کشاورزی، شامل محصولات زراعی، باغی، دامی و شیلات حدود ۹۶/۹ میلیون تن برآورد شد که نسبت به سال قبل از آن ۴/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. بر این اساس و طبق برآوردهای مقدماتی، ارزش افزوده گروه کشاورزی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳) در سال ۱۳۹۲ نسبت به سال قبل ۴/۷ درصد افزایش یافت.

جدول ۳-۱- عملکرد تولید محصولات کشاورزی (هزار تن)

سال	نرخ رشد	
	۱۳۹۲	۱۳۹۱
سهم از کل (درصد)		
۱۳۹۲	۱۳۹۱	
زراعی	۶۸۰۷۴	۶۵۵۰۶
باغی	۱۵۹۵۶	۱۴۹۰۳
دامی	۱۱۹۵۸	۱۱۵۵۴
شیلات	۸۸۵	۸۳۹
جمع کل	۹۶۸۷۳	۹۲۸۰۲

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

۳-۱- منابع آب

بنا بر گزارش وزارت نیرو، در سال آبی ۱۳۹۱-۹۲^(۱)، حجم بارندگی در کشور ۳۹۳/۳ میلیارد متر مکعب (با میانگین ارتفاع ۲۳۸/۶ میلی‌متر در واحد سطح) بود که نسبت به سال آبی گذشته ۱۷/۰ درصد افزایش و در مقایسه با میانگین بلندمدت (۴۴ ساله) ۲/۱ درصد کاهش یافت. در این سال حجم جریان‌های سطحی آب نیز ۴۹/۰ میلیارد متر مکعب برآورد گردید که نسبت به سال آبی گذشته ۳/۷ درصد و نسبت به متوسط بلندمدت ۴۵/۰ درصد کاهش نشان می‌دهد.

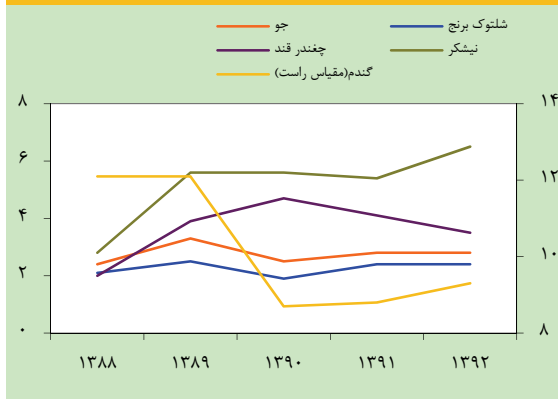
۱- سال آبی ۱۳۹۱-۹۲، نیمه دوم سال ۱۳۹۱ و نیمه اول سال ۱۳۹۲ را شامل می‌شود.

جدول ۳-۳- عملکرد محصولات عمده زراعی و باغی در واحد سطح(۱)
(کیلوگرم/هکتار)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
تولیدات زراعی			
	۱۴۵۴	۱۳۴۸	گندم
۷/۸	۱۷۲۰	۱۷۰۴	جو
۰/۹	۴۳۳۶	۴۱۴۰	شلتوک برنج
۴/۷	۶۳۸۶	۶۱۸۶	ذرت دانه‌ای
۳/۲	۲۳۳۷	۱۶۸۶	پنبه
۳۸/۷	۷۵۴۹۵	۶۴۴۹۲	نیشکر
۱۷/۱	۴۲۰۲۱	۴۲۲۴۰	چغندر قند
-۰/۵	۱۶۲۸	۱۵۵۱	دانه‌های روغنی
۵/۰	۲۰۳۳	۱۸۲۲	توتون و تنباکو
۱۱/۶	۶۵۶	۶۳۰	حبوبات
۴/۲	۲۸۹۹۵	۲۷۹۴۰	سیب‌زمینی
۳/۸	۳۶۹۹۴	۳۵۲۶۸	پیاز
۴/۹	تولیدات باغی		
	۱۸۰۱۱	۱۷۶۹۳	مرکبات
۱/۸	۱۰۰۷۱	۱۱۳۹۸	انگور
-۱۱/۶	۱۵۳۳۲	۱۵۷۸۳	سیب
-۲/۹	۷۴۰	۷۹۷	پسته
-۷/۲	۳۶۲۴	۳۸۳۹	برگ سبز چای
-۵/۶			

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
۱- نسبت ارقام کامل تولید به سطح زیر کشت بارور

نمودار ۳-۱- تولید محصولات عمده زراعی (میلیون تن)

در سال زراعی مورد بررسی، مجموع تولید گروه غلات (گندم، جو، شلتوک برنج و ذرت دانه‌ای) با ۴/۳ درصد افزایش نسبت به سال گذشته به ۱۶/۴ میلیون تن رسید. در این سال تولید گندم، شلتوک برنج، ذرت و جو به ترتیب با ۵/۵، ۳/۸، ۳/۰ و ۱/۶ درصد افزایش نسبت به سال قبل مواجه بود.

جدول ۳-۴- برآورد تولید و سطح زیر کشت محصولات عمده زراعی و باغی(۱)
(هزار هکتار - هزار تن)

درصد تغییر	۱۳۹۲		۱۳۹۱		
	تولید	سطح زیر کشت	تولید	سطح زیر کشت	
تولیدات زراعی					
	۶۵۳۹	۹۳۰۴	۸۸۱۶	۶۴۰۰	گندم
	۱۶۲۴	۲۸۱۲	۲۷۶۸	۱۶۳۵	جو
	۵۷۰	۲۴۵۰	۲۳۶۰	۵۶۵	شلتوک برنج
	۲۹۱	۱۸۵۲	۱۷۹۸	۲۹۰	ذرت دانه‌ای
	۱۲۵	۱۹۰	۲۱۰	۸۱	پنبه
	۸۳	۶۵۳۷	۵۳۶۱	۸۷	نیشکر
	۹۶	۳۴۶۷	۴۰۷۰	۸۳	چغندر قند
	۳۱۰	۴۹۷	۴۸۰	۳۰۵	دانه‌های روغنی
	۱۱	۱۹	۲۰	۹	توتون و تنباکو
	۷۳۴	۵۰۵	۴۶۲	۷۷۰	حبوبات
	۱۸۱	۴۵۹۸	۵۰۶۹	۱۵۹	سیب‌زمینی
	۵۵	۲۰۵۰	۱۹۳۸	۵۵	پیاز
تولیدات باغی					
	۲۳۲	۴۲۹۳	۴۱۰۸	۲۳۸	مرکبات
	۲۱۰	۲۷۵۴	۲۲۹۰	۲۷۳	انگور
	۱۹۷	۳۰۳۵	۳۱۱۵	۱۹۸	سیب
	۲۳۰	۲۲۵	۱۸۳	۳۰۴	پسته
	۲۷	۹۷	۱۰۴	۲۷	برگ سبز چای

۱- ارقام سطح زیر کشت محصولات باغی مربوط به سطح زیر کشت بارور است.

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

۱۰/۷ میلیون تن رسید. در این سال تولید نیشکر و چغندر قند به ترتیب ۶۱/۰ و ۳۲/۴ درصد از تولید محصولات زراعی صنعتی را به خود اختصاص دادند و تولید این محصولات به ترتیب به

در سال ۱۳۹۲، مجموع تولید محصولات زراعی صنعتی^(۱) نسبت به سال زراعی قبل از آن با افزایشی به میزان ۵/۶ درصد به

۱- شامل پنبه، نیشکر، چغندر قند، دانه‌های روغنی و «توتون و تنباکو» می‌باشد.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۲

۳-۴- خرید تضمینی محصولات عمده کشاورزی

به منظور تشویق کشاورزان به تولید محصولات اساسی کشاورزی، ایجاد تعادل در نظام تولید و حفظ سطح درآمد کشاورزان، دولت همواره طی سال‌های اخیر در خصوص تعیین قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی و خرید این محصولات اقدام کرده است. در سال زراعی ۹۲-۱۳۹۱، قیمت همه محصولات زراعی مشمول خرید تضمینی در مقایسه با سال زراعی قبل افزایش یافت. بیشترین میزان افزایش قیمت خرید تضمینی مربوط به «گندم دوروم» و «گندم» بود که به ترتیب با ۱۰۰/۰ و ۸۸/۲ درصد رشد نسبت به سال قبل به ۸۳۰۰ و ۸۰۰۰ ریال به ازای هر کیلوگرم رسید.

جدول ۳-۷- قیمت خرید تضمینی محصولات عمده کشاورزی

درصد تغییر	سال			
	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	
۸۸/۲	۸۰۰۰	۴۲۵۰ ^(۱)	۳۶۰۰	گندم
۳۲/۴	۴۵۰۰	۳۴۰۰	۲۹۰۰	جو
۲۲/۱	۲۱۰۰۰	۱۷۲۰۰	۱۴۸۰۰	برنج خزر
۲۸/۶	۱۳۵۰	۱۰۵۰	۹۰۰	چغندر قند

ماخذ: مصوبات هیات وزیران
۱- ماخذ: شرکت بازرگانی دولتی ایران

۳-۵- یارانه پرداختی

در سال ۱۳۹۲، یارانه پرداختی بابت کالا و خدمات (موضوع ردیف بودجه‌ای ۵۲۰۰۰۰) به میزان ۱۶۴/۶ هزار میلیارد ریال بود. از این مبلغ، معادل ۶۰/۰ هزار میلیارد ریال به کالا و خدمات و فعالیت‌های مرتبط با بخش کشاورزی پرداخت شد که معادل ۳۶/۴ درصد از کل یارانه پرداختی از محل ردیف بودجه‌ای مزبور می‌باشد.

در سال ۱۳۹۲، توزیع کود شیمیایی توسط دولت با افزایش محدود ۱/۰ درصدی نسبت به سال گذشته به ۱۶۴۹ هزار تن رسید. در این سال ۷۲۴ تن انواع سموم دفع آفات نباتی و ۳۲/۱ هزار تن انواع بذر نیز در اختیار کشاورزان قرار گرفت که نسبت به سال ۱۳۹۱ به ترتیب ۶۱/۶ درصد کاهش و ۱/۰ درصد افزایش نشان می‌دهد. دولت جهت توزیع کود شیمیایی به صورت یارانه‌ای

۶/۵ و ۳/۵ میلیون تن رسید. در میان محصولات زراعی صنعتی، تولید نیشکر با ۲۱/۹ درصد رشد از بیشترین میزان افزایش در سال مورد بررسی برخوردار بود.

۳-۳- تولیدات دامی و شیلات

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، مجموع تولید محصولات دامی (گوشت قرمز، گوشت مرغ، شیر خام، تخم‌مرغ و عسل) در سال ۱۳۹۲ حدود ۱۲/۰ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل ۳/۵ درصد افزایش یافت.

جدول ۳-۵- تولید محصولات دامی (هزار تن)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
۱/۱	۷۵۵	۷۴۷	گوشت قرمز
۴/۰	۸۲۶۸	۷۹۵۲	شیر خام
۵/۱	۱۹۶۷	۱۸۷۱	گوشت مرغ
-۲/۲	۸۹۳	۹۱۳	تخم‌مرغ
۴/۹	۷۵	۷۱	عسل
۳/۵	۱۱۹۵۸	۱۱۵۵۴	جمع کل

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

در سال ۱۳۹۲، تولید محصولات شیلات حدود ۸۸۵ هزار تن بود که نسبت به سال قبل ۵/۵ درصد افزایش داشت. ۵۳/۵ و ۴/۶ درصد از محصولات مذکور به ترتیب از آب‌های جنوب و شمال صید شد و ۴۱/۹ درصد از محل آبی‌پروری استحصال گردید. در این سال مقدار و ارزش صادرات محصولات مختلف شیلات به ترتیب ۷۲ هزار تن و ۳۰۴ میلیون دلار بود که نسبت به سال قبل به ترتیب ۱۲/۲ و ۱۶/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد.

جدول ۳-۶- وضعیت تولید و صادرات شیلات

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
۵/۵	۸۸۵	۸۳۹	تولید
۳/۰	۴۷۴	۴۶۰	آب‌های جنوب
۰/۳	۴۰	۴۰	آب‌های شمال
۹/۴	۳۷۱	۳۳۹	آبی‌پروری
			صادرات
۱۶/۴	۳۰۴	۲۶۲	ارزش
۱۲/۲	۷۲	۶۴	مقدار

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی، سازمان شیلات ایران

فصل ۳ کشاورزی

در سال ۱۳۹۲ در مجموع مبلغ ۱/۲ هزار میلیارد ریال اعتبار تخصیص داد و به شرکت خدمات حمایتی کشاورزی پرداخت کرد که نسبت به سال قبل ۵۱/۳ درصد کاهش نشان می‌دهد.

جدول ۳-۸- عملکرد پرداخت یارانه در سال ۱۳۹۲
موضوع ردیف بودجه‌ای ۵۲۰۰۰۰ (میلیارد ریال)

مبلغ	سهم از کل	
۸۸۱۳	۵/۴	یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی
۲۲۸۳۳	۱۳/۹	یارانه کالاهای اساسی (۱)
۲۱۳۵	۱/۳	پرداخت ضرر و زیان و یارانه سود خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی
۵۷۳	۰/۳	کمک زیان شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران
۵۰	*	حمایت‌های مالی در اجرای ماده ۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی
۵۰	*	اعتبار موضوع بند (ی) ماده ۱۴۳ قانون برنامه پنجم توسعه
۲۵۵۰۰	۱۵/۵	مابه‌التفاوت نرخ ارز واردات کالاهای اساسی و نهاده‌های کشاورزی
۵۹۹۵۴	۳۶/۴	جمع مصارف بخش کشاورزی
۱۶۴۵۶۰	۱۰۰/۰	کل یارانه پرداختی

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی

۱- شامل یارانه کالاهای اساسی و هزینه‌های کنترل و تنظیم بازار کلیه کالاها و محصولات کشاورزی و دام و شیلات و سایر کالاها، هزینه بازرسی کالا و خدمات، یارانه اصل و سود و جریمه تسهیلات و مابه‌التفاوت سود و کارمزد، سایر یارانه‌ها از جمله صادراتی و سایر بدهی‌ها و تعهدات دستگاه‌های اجرایی و تامین کالاها و خدمات ضروری می‌باشد.

۳-۶- سرمایه‌گذاری دولت

مطابق آمار وزارت امور اقتصادی و دارایی، در سال ۱۳۹۲ عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای- ملی دولت برای توسعه «کشاورزی و منابع طبیعی» و «منابع

آب» ۲۲/۳ هزار میلیارد ریال بود که هم‌سو با افزایش در کلیه بخش‌های اقتصادی نسبت به سال قبل از آن ۳۰۸/۸ درصد افزایش داشت. بدین ترتیب، از مجموع رقم مصوب اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصول مزبور در قانون بودجه کل کشور (۴۶/۹ هزار میلیارد ریال)، ۴۷/۵ درصد تحقق یافت.

اعتبارات پرداخت شده بابت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای- ملی فصل «کشاورزی و منابع طبیعی» ۶/۶ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۳۳۳/۷ درصد افزایش داشت. در این سال برنامه ساماندهی اراضی کشاورزی با سهم ۶۳/۳ درصدی، بیشترین سهم از اعتبارات فصل «کشاورزی و منابع طبیعی» را به خود اختصاص داد.

اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای توسعه منابع آب در سال ۱۳۹۲ با ۲۹۹/۲ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۱۵/۷ هزار میلیارد ریال رسید. برنامه تامین و عرضه آب (شامل طرح‌های مختلف سدسازی، شبکه‌های آبیاری و زهکشی و آبرسانی به شهرها و صنایع در سطح کشور) همانند سال‌های گذشته با ۷۱/۵ درصد سهم، بیشترین سهم از پرداخت‌های عمرانی به امور توسعه آب را به خود اختصاص داد.

جدول ۳-۹- عملکرد اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای توسعه «کشاورزی و منابع طبیعی» و «منابع آب» (میلیارد ریال)

سال	سهم (درصد)		درصد تغییر	سال	
	۱۳۹۲	۱۳۹۱		۱۳۹۲	۱۳۹۱
کشاورزی و منابع طبیعی	۶۵۷۲/۱	۲۷/۸	۳۳۳/۷	۱۵۱۵/۲	۵۲/۸
منابع آب	۱۵۷۰۲/۲	۷۲/۲	۲۹۹/۲	۳۹۳۳/۳	۴۵/۶
کل	۲۲۲۷۴/۳	۱۰۰/۰	۳۰۸/۸	۵۴۴۸/۵	۴۷/۵

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی و قوانین بودجه سال‌های ۹۲-۱۳۹۱

۳-۷- تسهیلات بانکی

در پایان سال ۱۳۹۲، مانده تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری به بخش‌های دولتی و غیر دولتی کشاورزی با ۲۰/۷ درصد رشد نسبت به پایان سال قبل به ۴۵۷/۰ هزار میلیارد ریال بالغ شد. از این میزان، سهم بخش غیر دولتی کشاورزی ۹۹/۳ درصد بود.

در پایان سال ۱۳۹۲، مانده تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری به بخش‌های دولتی و غیر دولتی کشاورزی با

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۲

جدول ۳-۱۰- مانده تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری به بخش غیر دولتی و دولتی کشاورزی (۱) (میلیارد ریال)

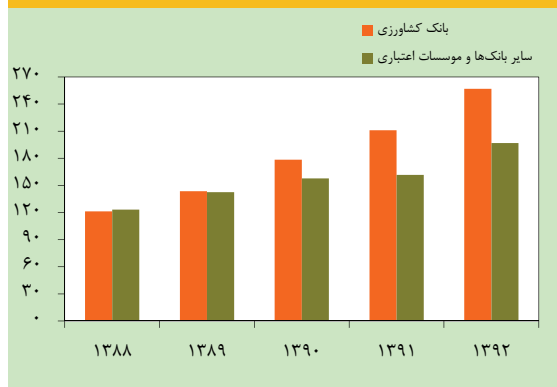
پایان سال	درصد تغییر		سهام (درصد)	
	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۱
بخش غیر دولتی	۳۷۲۷۳۴/۷	۴۵۳۷۱۱/۰	۲۱/۷	۹۸/۵
بانک کشاورزی	۲۱۰۹۹۵/۶	۲۵۶۸۵۱/۵	۲۱/۷	۵۶/۲
سایر بانکها و موسسات اعتباری	۱۶۱۷۳۹/۱	۱۹۶۸۵۹/۵	۲۱/۷	۴۳/۱
بخش دولتی	۵۷۸۸۱/۶	۳۲۸۲/۴	-۴۳/۳	۱/۵
جمع کل	۳۷۸۵۲۳/۳	۴۵۶۹۹۳/۴	۲۰/۷	۱۰۰/۰

۱- بدون احتساب سود و درآمد سالهای آتی می باشد.

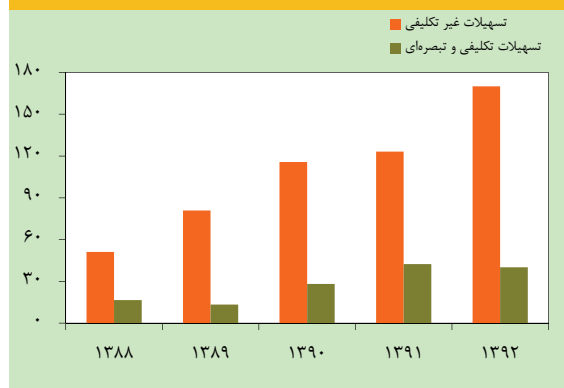
در قالب تسهیلات غیر تکلیفی و ۱۹/۱ درصد در قالب تسهیلات تکلیفی و «وجوه اداره شده و قراردادهای» پرداخت شد.

ترکیب تسهیلات پرداختی بانک کشاورزی برحسب عقود اسلامی در سال ۱۳۹۲ نشان دهنده سهم بالای عقد مشارکت مدنی در میان سایر عقود است. در این سال حدود ۱۰۲/۵ هزار میلیارد ریال تسهیلات در قالب عقد مشارکت مدنی پرداخت شد که ۴۸/۸ درصد از کل تسهیلات را به خود اختصاص داد و نسبت به مبلغ تسهیلات پرداختی در سال قبل ۲۹/۴ درصد افزایش نشان می دهد.

نمودار ۳-۲- مانده تسهیلات اعطایی بانکها به بخش غیر دولتی کشاورزی (هزار میلیارد ریال)

نمودار ۳-۳- تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی (هزار میلیارد ریال)

بررسی ترکیب تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی از نظر نوع مصرف نشان می دهد که پرداخت های بانک مزبور بابت فعالیت «زراعت و باغداری» بالاترین سهم (۳۳/۳ درصد) از کل تسهیلات را به خود اختصاص داد و با ۳۵/۲ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۶۹/۹ هزار میلیارد ریال رسید.

در پایان اسفند ماه ۱۳۹۲، مانده تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی به بخش غیر دولتی کشاورزی به ۲۵۶/۹ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل ۲۱/۷ درصد افزایش داشت.

در سال مورد بررسی، سهم بانک کشاورزی از کل مانده تسهیلات اعطایی به بخش دولتی و غیر دولتی کشاورزی حدود ۵۶/۴ درصد بود که در مقایسه با سهم مزبور در سال ۱۳۹۱، ۰/۷ واحد درصد کاهش داشت.

بانک کشاورزی در سال ۱۳۹۲ در مجموع حدود ۲۱۰/۲ هزار میلیارد ریال در قالب تسهیلات غیر تکلیفی، تکلیفی و «وجوه اداره شده و قراردادهای» پرداخت نمود که ۲۷/۰ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافت. از کل تسهیلات پرداختی توسط بانک کشاورزی ۸۰/۹ درصد (۱۷۰/۱ هزار میلیارد ریال)

فصل ۳ کشاورزی

تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی را به خود اختصاص داد. در مقابل، تسهیلات با دوره بازپرداخت کوتاه‌مدت بیشترین سهم ۶۴/۰ درصد را داشته است.

بررسی تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی برحسب مدت زمان بازپرداخت نشان می‌دهد که تسهیلات اعطایی بلندمدت با ۱۱۸/۷ درصد افزایش، سهم محدود ۶/۱ درصدی از کل

جدول ۳-۱۱- تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی برحسب مدت زمان بازپرداخت

(میلیارد ریال)

سهم (درصد)	سال		درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۱	۱۳۹۲		۱۳۹۱	۱۳۹۲	
۱۳۹۲	۱۳۹۱					کوتاه‌مدت
۶۴/۰	۶۸/۵	۱۸/۶	۱۳۴۵۰۶/۳	۱۱۳۴۳۸/۳		میان‌مدت
۲۹/۹	۲۷/۹	۳۵/۹	۶۲۸۲۴/۴	۴۶۲۲۰/۵		بلندمدت
۶/۱	۳/۶	۱۱۸/۷	۱۲۹۰۰/۳	۵۸۹۷/۷		کل
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲۷/۰	۲۱۰۲۳۱/۰	۱۶۵۵۵۶/۴		

ماخذ: بانک کشاورزی

تأمین می‌شود، به طوری که سهم یارانه‌های دولتی از کل غرامت پرداختی در سال زراعی ۹۲-۱۳۹۱ حدود ۷۲/۴ درصد بود و تنها ۲۷/۶ درصد از محل حق بیمه دریافتی از کشاورزان تأمین شد. خاطر نشان می‌گردد با توجه به عدم ایفای به موقع تعهدات دولت در خسارت پرداختی، بانک کشاورزی طی سال‌های گذشته همواره نسبت به تأمین کسری صندوق بیمه کشاورزی اقدام کرده است.

۳-۸- بیمه محصولات کشاورزی

مجموع خسارت پرداختی توسط صندوق بیمه کشاورزی به فعالیت‌های مختلف بخش کشاورزی در سال زراعی ۹۲-۱۳۹۱ حدود ۸/۰ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال زراعی قبل ۱۵/۱ درصد کاهش یافت.

با توجه به ماهیت زیان‌ده بودن این صندوق، همواره بخش عمده‌ای از غرامت پرداختی از محل یارانه‌های دولتی

جدول ۳-۱۲- عملکرد صندوق بیمه کشاورزی

خسارت پرداختی (میلیارد ریال)	سطح بیمه شده		درصد تغییر	سطح بیمه شده		
	۱۳۹۱	۱۳۹۲		۱۳۹۱	۱۳۹۲	
درصد تغییر	۱۳۹۲	۱۳۹۱				زراعت (هزار هکتار)
-۳۶/۳	۲۳۶۱	۳۷۰۸	-۲۷/۴	۴۲۶۱	۵۸۶۹	باغات (هزار هکتار)
۳۴/۱	۳۵۵۶	۲۶۵۲	-۰/۸	۵۰۶	۵۱۰	دام (هزار واحد دامی)
-۳۴/۸	۵۹۵	۹۱۲	-۳/۲	۱۱۳۳۴	۱۱۷۰۹	طیور (میلیون قطعه)
-۲۹/۸	۱۴۹۲	۲۱۲۴	۵/۶	۹۴۳	۸۹۳	آبزیان (هزار متر مربع)
-۶۱/۲	۱۵	۳۹	-۱۲/۱	۶۵۴۰۳	۷۴۴۲۹	منابع طبیعی (هزار هکتار)
-۸۱/۳	۳	۱۷	-۴/۹	۲۹۹۶	۳۱۵۰	جمع کل
-۱۵/۱	۸۰۲۲	۹۴۵۲	-	-	-	

ماخذ: صندوق بیمه کشاورزی

به سال قبل ۲۵/۳ درصد کاهش داشت. صندوق بیمه کشاورزی بابت خسارات وارده به اراضی زراعی و باغی تحت پوشش بیمه ۵/۹ هزار میلیارد ریال غرامت پرداخت نمود که در مقایسه با سال قبل ۷/۰ درصد کاهش نشان می‌دهد.

براساس گزارش صندوق بیمه کشاورزی، در سال زراعی ۹۲-۱۳۹۱، حدود ۴/۸ میلیون هکتار از اراضی زیر کشت بیش از ۶۰ محصول زراعی و باغی در برابر زیان‌های ناشی از عوامل قهری و طبیعی تحت پوشش بیمه این صندوق قرار گرفت. وسعت اراضی تحت پوشش نسبت

جدول ۳-۱۳- اراضی زراعی و باغی بیمه شده و خسارت پرداخت شده به کشاورزان

سهم (درصد)	درصد تغییر	خسارت پرداختی (میلیارد ریال)		سهم (درصد)	درصد تغییر	سطح اراضی بیمه شده (هزار هکتار)	
		۱۳۹۲	۱۳۹۱			۱۳۹۲	۱۳۹۱
۲۶/۱	-۳۸/۵	۱۵۴۶	۲۵۱۲	۶۱/۳	-۳۲/۶	۲۹۲۲	۴۳۳۳
۵/۵	-۱/۱	۳۲۳	۳۲۷	۳/۷	۱۳/۴	۱۷۴	۱۵۴
۴/۱	-۳۶/۰	۲۴۳	۳۸۱	۱۳/۵	-۲۵/۹	۶۴۲	۸۶۶
۰/۲	-۵۸/۴	۱۲	۳۰	۰/۸	-۳۳/۵	۳۷	۵۶
۰/۵	-۳۸/۲	۲۸	۴۵	۱/۰	-۲/۲	۴۹	۵۰
۹/۰	۴۵/۴	۵۳۱	۳۶۵	۲/۲	۲/۴	۱۰۴	۱۰۲
۵۴/۶	۱۹/۷	۳۲۳۴	۲۷۰۱	۱۷/۶	۲/۴	۸۳۹	۸۱۹
۱۰۰/۰	-۷/۰	۵۹۱۸	۶۳۶۰	۱۰۰/۰	-۲۵/۳	۴۷۶۷	۶۳۷۹

ماخذ: صندوق بیمه کشاورزی

۳۸۸۸ فقره رسید که در مقایسه با سال قبل به ترتیب ۲/۲ و ۱/۳ درصد کاهش نشان می دهد.

در سال مورد بررسی، شبکه تعاونی های روستایی حدود ۳/۵ میلیون تن انواع محصولات کشاورزی را با قیمت های توافقی خریداری کردند که در مقایسه با عملکرد سال قبل با ۵/۸ درصد افزایش مواجه بود. در این سال خرید تضمینی توسط تعاونی ها صورت نگرفت.

۳-۱۰- بازرگانی خارجی در بخش کشاورزی

۳-۱۰-۱- صادرات

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۲ مقدار ۴/۲ میلیون تن انواع کالای کشاورزی به ارزش ۵/۴ میلیارد دلار به خارج از کشور صادر شد که نسبت به سال قبل از آن از لحاظ وزن ۷/۳ درصد و به لحاظ ارزش ۱۰/۸ درصد کاهش یافت. در این سال صادرات کالاهای کشاورزی ۵/۱ درصد از وزن و ۱۷/۱ درصد از ارزش کل صادرات گمرکی کشور را به خود اختصاص داد.

در سال مورد بررسی، گروه محصولات زراعی به لحاظ وزن ۵۰/۷ درصد از کل صادرات کشاورزی را شامل می شد، لیکن گروه محصولات باغی علی رغم سهم وزنی ۲۰/۲ درصدی، معادل ۳۹/۹ درصد از ارزش صادرات کشاورزی را به خود اختصاص داد.

۳-۹- عملکرد شرکت ها و اتحادیه های تعاونی روستایی،

زنان و کشاورزی

براساس گزارش سازمان مرکزی تعاون روستایی، در پایان سال ۱۳۹۲ تعداد شرکت های تعاونی روستایی، زنان و کشاورزی در کشور به ۵۰۲۷ شرکت رسید. تا پایان این سال شرکت های مزبور ۵/۵ میلیون نفر از روستاییان را تحت پوشش خود قرار دادند که البته از نظر تعداد شرکت و تعداد اعضا در مقایسه با پایان سال قبل به ترتیب ۲/۵ و ۲/۴ درصد کاهش دارد.

جدول ۳-۱۴- وضعیت شرکت ها و اتحادیه های

تعاونی روستایی، زنان و کشاورزی

درصد تغییر	پایان سال		
	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
			شرکت ها
-۲/۵	۵۰۲۷	۵۱۵۸	تعداد
-۲/۴	۵۴۵۷	۵۵۸۹	تعداد اعضا (هزار نفر)
۱۶/۴	۳۴۱۹	۲۹۳۸	میزان سرمایه (میلیارد ریال)
			اتحادیه ها
-۲/۲	۳۹۸	۴۰۷	تعداد
-۱/۳	۳۸۸۸	۳۹۴۰	تعداد شرکت های عضو
۲۲/۰	۷۵۳	۶۱۷	میزان سرمایه (میلیارد ریال)

ماخذ: سازمان مرکزی تعاون روستایی

در پایان سال ۱۳۹۲، تعداد اتحادیه های روستایی و کشاورزی شهرستان به ۳۹۸ و تعداد شرکت های عضو نیز به

(ارزش: میلیون دلار)

جدول ۳-۱۵- صادرات محصولات کشاورزی

(وزن: هزار تن)

درصد تغییر	۱۳۹۲		▲۱۳۹۱		
	ارزش	وزن	ارزش	وزن	
۱۸/۴	۸/۲	۱۱۸	۳۵۶	۹۹	دام و طیور(۱)
⊖	⊖	۷۰	۲۴۴	۵	شیلات
-۳/۰	-۱۵/۹	۲۱۰۷	۸۶۰	۲۱۷۳	محصولات زراعی(۲)
-۲۳/۴	-۲۴/۴	۸۴۰	۲۱۵۸	۱۰۹۷	محصولات باغی
-۷/۹	-۲/۴	۱۰۱۸	۱۷۸۸	۱۱۰۵	فراآورده‌های غذایی
-۷/۳	-۱۰/۸	۴۱۵۳	۵۴۰۶	۴۴۷۹	کل صادرات کشاورزی
-۱/۳	-۱/۵	۵/۱	۱۷/۱	۶/۴	سهم بخش کشاورزی از کل صادرات غیر نفتی(۳)

۱- شامل ارقام صادرات دارویی مرتبط با بخش کشاورزی می‌باشد.
 ۲- شامل محصولات جنگل و مرتع نیز می‌باشد.
 ۳- تغییرات برحسب واحد درصد می‌باشد.

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

۳-۱۰-۲- واردات

می‌دهد. میانگین ارزش هر تن کالای کشاورزی وارداتی ۷۳۵ دلار بود که نسبت به رقم مشابه سال گذشته ۱۲/۹ درصد افزایش داشت.

واردات گندم در سال ۱۳۹۲ معادل ۴/۰ میلیون تن بود که در مقایسه با واردات ۶/۷ میلیون تنی سال قبل از آن ۴۰/۹ درصد کاهش یافت.

مطابق آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۲ حدود ۱۸/۴ میلیون تن محصولات مختلف کشاورزی به ارزش ۱۳/۵ میلیارد دلار وارد کشور شد که در مقایسه با سال قبل از نظر وزن ۱۶/۷ درصد و از نظر ارزش ۵/۹ درصد کاهش نشان می‌دهد. واردات کالاهای مذکور ۲۷/۲ درصد از ارزش و ۵۴/۷ درصد از وزن کل کالاهای وارداتی به کشور را تشکیل

(ارزش: میلیون دلار)

جدول ۳-۱۶- واردات محصولات کشاورزی

(وزن: هزار تن)

درصد تغییر	۱۳۹۲		▲۱۳۹۱		
	ارزش	وزن	ارزش	وزن	
-۱۱/۴	-۲۱/۳	۱۵۸	۷۲۴	۱۷۹	دام و طیور(۱)
-۸/۵	۶۲/۴	۳۹	۹۸	۴۳	شیلات
-۱۹/۵	-۲/۷	۱۴۳۰۶	۸۶۰۴	۱۷۷۷۴	محصولات زراعی(۲)
-۱۰/۱	۱۳/۹	۴۹۱	۷۴۴	۵۴۶	محصولات باغی
-۴/۰	-۱۴/۰	۳۴۲۱	۳۳۵۹	۳۵۶۵	فراآورده‌های غذایی
-۱۶/۷	-۵/۹	۱۸۴۱۵	۱۳۵۲۹	۲۲۱۰۷	کل واردات کشاورزی
-۱/۳	۰/۳	۵۴/۷	۲۷/۲	۵۶/۰	سهم بخش کشاورزی از کل واردات(۳)

۱- شامل ارقام واردات دارویی مرتبط با بخش کشاورزی می‌باشد.
 ۲- شامل محصولات جنگل و مرتع نیز می‌باشد.
 ۳- تغییرات برحسب واحد درصد می‌باشد.

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

متوسط ارزش هر تن محصول صادراتی بخش کشاورزی در سال ۱۳۹۲ با ۳/۸ درصد کاهش به ۱۳۰۲ دلار رسید. با توجه به ترکیب واردات و صادرات بخش کشاورزی، رابطه مبادله این بخش از ۲/۰۸ در سال ۱۳۹۱ با کاهش ۱۴/۸ درصدی به ۱/۷۷ در سال ۱۳۹۲ رسید.

تحوالات بخش کشاورزی در حوزه تولید و تجارت خارجی کشاورزی سبب شد که کسری تراز بازرگانی این بخش با ۲/۴ درصد کاهش نسبت به سال قبل به حدود ۸/۱ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۲ برسد.

جدول ۳-۱۸- وضعیت رابطه مبادله بخش کشاورزی (دلار/تن)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۲	▲۱۳۹۱	
-۳/۸	۱۳۰۲	۱۳۵۳	متوسط ارزش صادراتی
۱۲/۹	۷۳۵	۶۵۱	متوسط ارزش وارداتی
-۱۴/۸	۱/۷۷	۲/۰۸	رابطه مبادله

(میلیون دلار) جدول ۳-۱۷- تراز بازرگانی^(۱) محصولات کشاورزی

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۲	▲۱۳۹۱	
-۵/۹	۱۳۵۲۹	۱۴۳۸۱	واردات
-۱۰/۸	۵۴۰۶	۶۰۶۰	صادرات
-۲/۴	۸۱۲۳	۸۳۲۱	کسری تراز بازرگانی

۱- براساس طبقه‌بندی و آمار وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.